

Biologische PLUIMVEEHOUDERIJ

BERICHTEN VANUIT HET ONDERZOEK

bijlage

Uitlopen op Deense pluimveebedrijven

Monique Bestman, Louis Bolk Instituut

Voorafgaand aan een internationaal congres over biologische landbouw en plattelandsontwikkeling in Denemarken, bezocht ik samen met een Deense pluimveevoorlichter, eind mei een drietal pluimveebedrijven. Ze hadden mee gedaan aan een 3-jarig project rondom de uitloop. Hoewel de kippen ten tijde van mijn bezoek opgehokt zaten, viel er toch een hoop te zien.

Fruitbomen en mosselschelpen

Wat de drie bedrijven met elkaar gemeen hadden, was dat de uitloop verdeeld was in een deel direct rond de stal en een deel verder weg. Daartussen hadden alledrie de bedrijven fruitbomen of een houtwal. De fruitbomen waren 5 jaar geleden geplant. De eerste jaren mochten de kippen er niet tussen. Nu boden ze al flink beschutting. De appels werden door de kippen opgegeten. Dichtbij de stal hadden alledrie de pluimveehouders een halve meter dikke laag hele(!) mosselschelpen liggen. Deze waren gratis verkregen van mosselvisserij, voor wie de schelpen afval zijn. Voordelen van de mosselschelpen is dat het water erdoor wegzakt, de mest erin blijft hangen en de kippen er zo'n hekel aan hebben om eroverheen te lopen, dat ze gelijk doorlopen naar achter in plaats van dat ze rond de stal blijven hangen. Eén bedrijf had nog een laag stro over de schelpen aangebracht omdat de kippen last van hun poten kregen. Elk jaar met het ruimen van de koppel worden de mosselen vervangen door nieuwe. De oude worden over het land uitgereden. Op twee van de drie bedrijven was ook ervaring met houtsnippers. Deze verteerden echter te snel, waardoor de mosselschelpen uiteindelijk beter bevielen. Het achterste deel van de uitloop was op alle bedrijven in twee of drie wisselpercelen verdeeld.

Birgit en Kristian Gadegård: verplaatsbare afdakken en schapen

Dit bedrijf lag op klei en er werden 2300 Lohmann silver hennen gehouden. De uitloop was in tweeën verdeeld. In de ene uitloop stond tarwe en in de andere gras. Om toch enige beschutting aan te bieden, stonden in het weiland zeven verplaatsbare afdakken, van 5 bij 2,5 meter. Vanwege de omvang moest dat verplaatsen wel met een tractor gebeuren. De afdakken (à €260 per stuk) waren speciaal voor het uitloopproject vervaardigd en zagen er degelijk uit. Volgens Birgit werden ze goed gebruikt en kon het uitloopgebruik van de kippen er goed mee gestuurd worden. In de wei liepen 3 oaien met 5 lammeren. De bedoeling van de schapen was het gras kort houden, zeker nu dat met de ophokplicht zo hoog groeide. Te lang gras kan leiden tot verstopte kroppen. Behalve het gras kort houden, was het de bedoeling dat de

kippen zich veilig zouden voelen door de aanwezigheid van de schapen en met de schapen mee zouden lopen. Dat bleek echter niet het geval te zijn. Birgit dacht dat daar toch grotere dieren voor nodig waren: koeien of paarden. Met een koe of paard in de wei blijven de roofvogels ook weg. Door middel van een hek met stroom werd voorkomen dat de schapen bij de stal kwamen.

Karin en Christian Petersen: spiegelbollen, haver, maïs en zonnebloemen

Dit bedrijf lag op zand en er werden 3000 Lohmann silver hennen gehouden. Op het schelpengedeelte dichtbij de stal werden enkele grote ronde strobalen geplaatst, die de kippen in een paar maanden uit elkaar haalden. Het achterste deel van de uitloop was in drieën gesplitst. Er werden afwisselend stroken haver en een mengsel van maïs en zonnebloemen geteeld. In het verleden hebben Karin en Christian meegemaakt dat de kippen buiten zoveel maïs aten, dat ze minder eieren legden. Daarom willen ze niet meer alleen maïs in de uitloop. Tussen de percelen is een rij van 10 spiegelbollen geplaatst. Die zouden roofvogels weg houden, maar dat viel tegen. Rondom de uitloop zijn Amerikaanse populieren geplant: die groeien snel en bieden beschutting tegen zon en wind.

Sofie en Broder Ratenburg: windschermen, afdakjes, een tunnel en mengteelten

Dit bedrijf lag op leem en naast de 3000 kippen was het vooral een akkerbouwbedrijf. Op 140 hectare werden gerst voor bier en baktarwe verbouwd. Vanaf het moment dat de eieren groot genoeg waren, werden de onkruidzaden en de te kleine graankorrels aan de kippen gevoerd. Ten tijde van het bezoek waren de kippen 76 weken en bestond hun rantsoen voor de helft uit dergelijk 'afval'. Hoewel Sofie en Broder weten dat er ook giftige zaden tussen moeten zitten, hebben ze daar geen problemen mee gehad. Het stro werd klein gehakseld en samen met zand in de stal als strooisel gebruikt. Omdat het bedrijf dicht bij de (Deense) Waddenzee lag, was er altijd veel wind. Daarom waren er verplaatsbare schermen gemaakt, van hout en windbreekgaas. De kippen gebruikten ze om ertussen te stofbaden. Ook waren er verplaatsbare afdakken. Voor de ophokplicht in het najaar wilde de familie Ratenburg de rij afdakken tegen de stal plaatsen en als afscherming gebruiken. Er wordt dan gaas omheen gezet en de kippen lopen dan toch in het groen, meer dan in een wintergarten. In de ene wisselweide werd een mengteelt van akkerbonen met gerst en erwten verbouwd. Binnen de mengteelt lagen stroken van miscanthus (olifantsgras, een soort bamboe). Pas na de oogst mogen de kippen in deze uitloop. De andere uitloop was een weiland aan de andere kant van een weg. De kippen moesten er via een tunnel heen. De tunnel werd 's avonds verlicht en werd middels een pomp droog gehouden. Het uit de wei geoogste hooi werd gehakseld en aan de kippen gevoerd.

